

Svensk drogdebat från 1970 till nu

Daniel Törnqvist, Institutionen för socialt arbete, Umeå universitet

Törnqvist, D (2009). När man talar om knark - Drogdebatt
i svensk dagspress 1970-1999. Umeå: Umeå universitet.

Kommande bok: Jan Malmstedt, 50 år av drogdebatt.

Den av regeringen nu tillsatta aktionsgruppen representerar en stor sakkunskap vad gäller narkotikamissbruk: socialstyrelsen, rikspolisstyrelsen, kriminalvårdsstyrelsen, generaltullstyrelsen osv. Kampen mot narkotikan är i första hand en fråga för dessa myndigheter; med stöd från från organisationer som FMN (Föräldraföreningen mot narkotika). Kampen mot narkotikan är i mycket liten grad ett medicinskt problem.

Den av regeringen nu tillsatta aktionsgruppen representerar en stor sakkunskap vad gäller narkotikamissbruk: socialstyrelsen, rikspolisstyrelsen, kriminalvårdsstyrelsen, generaltullstyrelsen osv. Kampen mot narkotikan är i första hand en fråga för dessa myndigheter; med stöd från från organisationer som FMN (Föräldraföreningen mot narkotika). Kampen mot narkotikan är i mycket liten grad ett medicinskt problem.

DN 11-11 1989, Gertrud Sigurdsen (S)

Sedan 20 år pågår en hetsig debatt om sprutbyte i Sverige. Under dessa år har alltför många missbrukare smittats av hepatit eller hiv, kroniska sjukdomar som kraftigt har försämrat deras livskvalitet efter det att de har slutat missbruka.

Sprutbyte är inte en narkotikapolitisk åtgärd utan en hälsopolitisk insats för en grupp utsatta människor. Det finns många vägar till folkhälsa och olika insatser behövs för att främja hälsa särskilt hos dem som är mest utsatta. Det handlar om allas rätt till en jämlik hälsa och även drogmissbrukare har rätt till hälsovård.

Lars-Erik Holm

generaldirektör Socialstyrelsen

Johan Carlson

generaldirektör Smittskyddsinstitutet

Sarah Wamala

generaldirektör Statens folkhälsoinstitut

DN 2009-11-04

Dagens Nyheter har inventerat narkomanvården och funnit en fräsch vård som fortfarande befinner sig på upptäckar- och uppfinnarstadiet. En del narkomaner blir bra av skogsarbete. Andra av att ligga till sängs och matas med kärlek och choklad, bli barn på nytt och sedan vuxna på riktigt – utan droger. Andra blir bra av samtal, av att leva i grupp, av skidåkning och bastubad. Ganska många blir bra alldeles av sig själva, utan någon hjälp alls. De tröttnar på knarket. Men många behöver stöd under den här processen. Det stödet måste samhället ställa upp med mycket mer än hittills. Nu står många narkomaner i kö för vård.

DN 1972-05-07

1970-talet, perspektiv på missbruk:

- symptomperspektivet
- det epidemiologiska perspektivet
- det radikala vänsterperspektivet
- "hårdare tag"-perspektivet
- det avdramatiserande perspektivet

(Den typiske narkomanen: socialt utslagen,
medelålders man.)

1980-talet

- Droger = ungdomar!
- Föreningar FMN & RNS starka röster i debatten
- Ökning av den repressiva politiken

1990-talet:

- fortsatt repressiv
politik, men ökad kritik,
bl.a. från forskarhåll

Jag anser att de tolv (eller elva!) svenskar som skrivit under uppropet ska träda fram tydligare och redovisa vad de egentligen är ute efter. Genom att den drogliberala organisationen Lindesmith Center står bakom uppropet föds naturligt misstanken att alternativet de förespråkar är en mer liberal inställning till droger [...] Det kan tyckas som det är en lång väg att vandra – att besegra narkotikan. Målet för den svenska narkotikapolitiken ligger dock fast: ett samhälle fritt från narkotika. För mig finns inget annat mål. Vi ska inte tillåta en legalisering av vissa droger. Som politiker och beslutsfattare måste vi vara mycket tydliga i vårt budskap – illegala narkotiska preparat kan inte och ska inte accepteras i samhället. DN 98-06-21

Och sen då...?
Medikalisering?

Några saker som kan tolkas som en ökad medikalisering i synen på missbruk:

- Missbruksutredningen
- Öppningen för sprutbytesprogram
- Ökningen av substitutionsbehandling
- (Ändrad praxis för straff vid narkotikabrott)

Men...

- Fortfarande stark samsyn bland politiker om den repressiva politikens fördelar
- Fortsatt kriminaliserat bruk
- Fortsatta befogenheter för polis att ta prover utan ytterligare bevis eller misstanke
- Nu även tillåtet att beslagta preparat som kan bli olagliga

Tack för visat intresse!